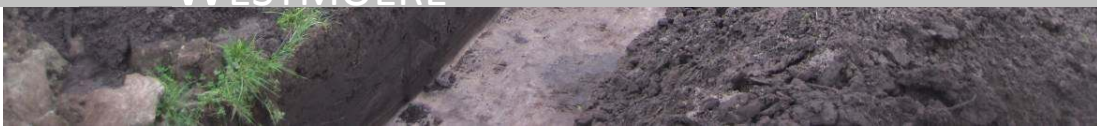

2011

WESTMOERE

Resultaten archeologisch
proefonderzoek te Westmoere
23a-d Snellegem (Jabbeke)

Jan Huyghe

Opdrachtgever:

Gryson Construct bvba (Johnny Gryson)

Titel:

Resultaten archeologisch proefonderzoek te Westmoere 23a-d Snellegem (Jabbeke)

Locatie:

Snellegem/Jabbeke

Periode:

8 november 2011

Versie:

Eindrapport

Auteurs:

Jan Huyghe

Raakvlak:

Komvest 45

8000 Brugge

T +32 [0]50 44 50 44

F +32 [0]50 61 63 67

E info@raakvlak.be

www raakvlak.be

Veldmedewerkers:

Serge Van Lieferinge, Regy Poppe

Metaaldetectie:

Roland Decock

1.	Inleiding.....	4
2.	Historische situering	5
3.	Bodemkundige situering	7
4.	Archeologische resultaten.....	8
5.	Besluit	11

1. **Inleiding**

Naar aanleiding van het bouwen van 4 woningen voerde Raakvlak in samenwerking met de bouwheer Gryson Construct bvba een archeologische proefonderzoek uit. Het onderzoek heeft tot doel het inventariseren en waarderen van potentieel archeologisch erfgoed, dat door de geplande werken wordt verstoord. De resultaten worden geëvalueerd om de voordien ongekende, archeologische waarde van het bodemarchief vast te stellen en indien nodig een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving aan te bevelen.

Fig. 1: Het projectgebied aangeduid in het rood op de topografische kaart (bron: GISWEST).

2. Historische situering

Snellegem was reeds in de vroege middeleeuwen een belangrijk kroondomein. Het Oosthof was daarvan de centrale hoeve. Het is vanuit Snellegem dat later de omliggende parochies van Jabbeke, Varsenare, Zerkegem, Sint-Andries en Sint-Michiels werden gesticht.

Het onderzoeksgebied Westmoere 23 bevindt zich op de rand van het voormalige Westhof, de middeleeuwse tegenhanger van het Oosthof en wordt vermeld in de inventaris van het bouwkundig erfgoed¹ (ID88792). Deze inventaris vermeldt de volgende info:

Begin-19de-eeuwse hoeve van het langgestrekte type, gelegen aan de rand van een verkaveling, ten zuidwesten van de kerk en het dorpsplein.

Historiek: De hoeve is gebouwd op de rand van het erf van het voormalige "*Westhof*", een middeleeuwse hoevesite die eeuwenlang de tegenhanger van het "*Oosthof*" is geweest (zie Oostmoerstraat 1), maar in de loop van de 17de eeuw van de kaart verdween. Het Oost- en Westhof waren eeuwenlang steeds eigendom van eenzelfde adellijke familie. De hoeve wordt in archiefstukken soms "huisje (bij het) Westhof" genoemd.

Fig. 2: De kabinetskaart van Ferraris (1771-1778)

¹ <http://inventaris.vioe.be/dibe/relict/88792>

Op de kabinetskaart van Ferraris (1771-1778) wordt de hoeve niet weergegeven. Op het Primitief Kadasterplan van 1834 zien we de hoeve als één langgestrekt volume, bestaande uit het woonhuis (oosten) en de stal (westen). De hoeve is gelegen op een perceel met een opmerkelijke vorm, dat samen met de oostelijke en zuidelijke onbebouwde percelen de 8-vormige structuur weergeven van de vroegere omgrachting van het Westhof, cf. historisch kaartmateriaal.

De hoeve is net als het Oosthof in de jaren 1830-1840 in het bezit van Louis le Gillon-de Basseghem, een belangrijk grondeigenaar te Brugge. In 1845 komt het geheel in het bezit van baron Anselmus van Caloen de Basseghem-de Croeser de Berges, eveneens een grootgrondbezitter in Snellegem en Varsenare. De gronden van de hoeve werden ca. 1927, na verkoop aan een landbouwer, verkaveld waardoor de opvallende historische perceelsstructuur verdwijnt. In 1932 wordt het langgestrekte volume vergroot en verbreed. In 1938 verschijnt ten zuiden van het woonhuis een landgebouwtje; het perceel wordt omhaagd. In 1943 vindt er een grenswijziging plaats waardoor de percelen samengevoegd worden. In 1945 wordt het woonhuis uitgebreid aan de oostzijde. In de tweede helft van de 20ste eeuw worden de omliggende gronden volledig verkaveld voor eengezinswoningen met tuin.

Beschrijving. In kern begin-19de-eeuws langgestrekt volume van woonhuis en stal op een onverhard en omhaagd erf met boomgaard ten zuiden. Bakstenen volume onder pannen zadeldaken (mechanische pannen), parallel met de straat. Woonhuis van vijf traveeën en anderhalve bouwlaag, bestaande uit een combinatie van rode en gele baksteen, wat wijst op verbouwingen: een verhoging met halve bouwlaag en verbreding naar achter toe in 1932 en een uitbreiding van twee traveeën aan de oostkant in 1945. De deuropening in het oude, geel bakstenen gedeelte van het woonhuis werd dichtgemetseld en werd bij de uitbreiding van het woonhuis in 1945 in het nieuwe deel geïntegreerd. Getoogde muuropeningen in de bovenverdieping en rechthoekige muuropeningen in de benedenverdieping.

De in het westen aan het woonhuis aanpalende stal in gele baksteenbouw van één bouwlaag en acht traveeën is gevat onder een rood pannen zadeldak (Vlaamse pannen). Kleine getoogde muuropeningen.

Fig. 3: Zicht op de voor en achterzijde van de 19de eeuwse hoeve.

3. **Bodemkundige situering**

Op de bodemkaart worden de gronden van het onderzoeksterrein aangeduid als Sfp gronden, dit zijn natte zandgronden met een hoge grondwatertafel en gevlekte ondergrond.

Fig. 4: Projectgebied op de bodemkaart (GISWEST)

Op het digitale hoogtemodel (DHM) zien we dat de site gelegen is op een lichte, zuidelijke helling. Ook op het terrein was dit goed waarneembaar.

Fig. 5: Projectgebied op het DHM

4. Archeologische resultaten

Verspreid over het terrein werden 2 continuë proefsleuven gegraven. Hierbij werd rekening gehouden met de inplanting van de recent gesloopte gebouwen (in 2010). In de zone het dichtst bij de weg, waar het hoofdgebouw van de 19de eeuwse boerderij zich bevond werd wegens de grote verstoringsgraad geen proefsleuf getrokken. Net achter dit gebouw werd een eerste continuë proefsleuf getrokken. Een tweede sleuf werd 10 meter verder met dezelfde orientatie getrokken. Deze sleuf situeerde zich op de zuidelijke rand van het terrein.

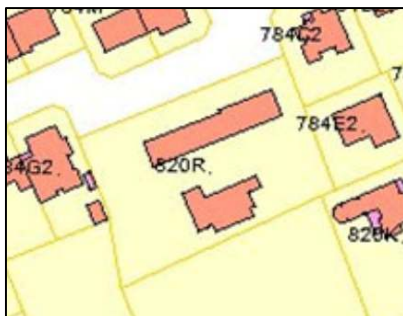

Fig. 6: Kadasterplan met situering van de nu gesloopte 19de eeuwse bebouwing en aanduiding van de proefsleuven op een luchtfoto uit 2009 (google Earth)

Sleuf I

In deze sleuf, gelegen net achter de verdwenen 19de eeuwse hoeve werden geen relevante archeologische sporen aangetroffen. Opmerkelijk was dat het pleistoceen zand zich net onder de bouwvoor, op amper 40 cm onder het loopvlak bevond.

Fig. 7: Profielwand in sleuf I

Sleuf II

Aan de westzijde van deze sleuf kon de onverstoorde bodem worden aangesneden. Deze bevond zich op ca. 80 cm diepte. Het profiel is te beschrijven als 25 cm bouwvoor, daaronder een ophogingslaag van ca. 45 cm, een dun bandje oorspronkelijk bodem (A-horizont) en het pleistocene zand. De ophogingslaag in deze sleuf is te verklaren doordat het terrein naar het zuiden licht daalt richting een beek. Deze helling werd vermoedelijk in de 20ste eeuw afgeplat door dit deel van het terrein op te hogen.

Fig. 8: Profielwand aan de westzijde van sleuf II

Over de gehele sleuf waren uitbraaksporen met baksteenpuin van industriële bakstenen zichtbaar. Deze zijn afkomstig van de bijgebouwen van de hoeve en mogen in de 20ste eeuw gedateerd worden. Aan de oostzijde van sleuf II was het terrein verstoord tot ruim 200 cm diepte. Op het diepste niveau werden enkele scherven aangetroffen in rood aardewerk en in faïence, te dateren in de 2de helft van de 19de of de 1ste helft van de 20ste eeuw.

Fig. 9: Profielwand aan de oostzijde van sleuf II

5. **Besluit**

Over het gehele terrein werden geen relevante archeologische sporen aangetroffen. De waarnemingen en beperkte vondsten zijn niet van die aard om een verdere opgraving of vervolgonderzoek te verantwoorden. We wensen dan ook voor de verdere werken enkel nog te verwijzen naar het decreet op de bescherming van het archeologisch patrimonium uit 1993, waarin onder andere de meldingsplicht vermeld staat, dit voor het geval er toch nog iets zou gevonden worden.